

Asia C-260/22

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

19.4.2022

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin:

Landgericht Erfurt (Erfurtin alueellinen alioikeus, Saksa)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

31.3.2022

Kantaja:

Seven.One Entertainment Group GmbH

Vastaaja:

Corint Media GmbH

Landgericht Erfurt

[– –]

Ennakkoratkaisupyyntö

Asiassa, jossa asianosaisia ovat

Seven.One Entertainment Group GmbH, [– –] Unterföhring

– kantajana –

[– –] ja

Corint Media GmbH, [– –] Berliini

– vastaajana –

[– –]

ja joka koskee sopimuksen täyttämistä,

Landgericht Erfurtin 3. siviilijaosto on [– –]

tehnyt 31.3.2022

seuraavan välipäätöksen:

I

Asian käsittelyä lykätään.

II

Unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan nojalla seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

1.

Onko direktiiviä 2001/29/EY tulkittava siten, että yleisradio-organisaatiot ovat direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla yksityistä kopiointia koskevan poikkeuksen yhteydessä säädetyn sopivan hyvityksen osalta suoria ja alkuperäisiä oikeudenhaltijoita?

2.

Kun otetaan huomioon yleisradio-organisaatioille direktiivin 2001/29/EY 2 artiklan e alakohdan nojalla kuuluva oikeus, voidaanko niiden oikeus kyseisen direktiivin 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaiseen sopivaan hyvitykseen sulkea pois sillä perusteella, että niillä voi olla oikeus kyseisen direktiivin 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaiseen sopivaan hyvitykseen myös elokuvan tuottajina?

3.

Jos vastaus kysymykseen 2 on myöntävä,

onko yleisradio-organisaatioiden yleinen poissulkeminen sallittua, vaikka yleisradio-organisaatiot hankkivat konkreettisesta ohjelmistostaan riippuen elokuvan tuottajien oikeuksia toisinaan vain hyvin rajoitetusti (erityisesti televisiotuotannoissa, joissa kolmansilta osapuolilta lisensoitujen ohjelmien osuus on suuri) ja toisinaan eivät lainkaan (erityisesti radiolähetystoiminnan harjoittajat)?

Perustelut:

A. Pääasian kohde ja tosiseikat

1. Riidan kohde

Pääasian asianosaiset ovat eri mieltä vastaajan velvollisuudesta panna täytäntöön oikeudet saada korvausta tyhjen tallennusvälineiden hyvitysmaksun perusteella direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti.

2. Tosiseikat

Vastaaja on yhteisvalvontayhteisö, joka hallinnoi yksityisten televisio- ja radiolähetystoiminnan harjoittajien tekijänoikeuksia ja lähioikeuksia. Vastaaja jakaa saadut tuotot yleisradio-organisaatioille.

Kantaja on yleisradio-organisaatio, joka tuottaa yksityistä, mainosrahoitteista televisio-ohjelmaa [SAT.1 Gold] ja lähettää sitä valtakunnallisesti.

Osapuolten välillä on hallinnointisopimus.

Sillä säännellään vastaajan yksinoikeutta käyttää ja hyödyntää kantajan tekijänoikeutta ja lähioikeuksia ohjelman [SAT.1 Gold] osalta.

Vastaajan on jaettava kantajalle sille määräsuhteen mukaisesti kuuluva osuus kyseisistä tuotoista.

Tuotoilla tuetaan merkittävästi yleisradio-organisaatioiden toteuttamien ohjelmien jälleenrahoitusta.

Hallinnointisopimuksessa määrätään myös tyhjen viestintävälineiden hyvitysmaksun täytäntöönpanosta.

Tyhjen tallennusvälineiden hyvitysmaksu perustuu kansallisessa tekijänoikeuslainsäädännössä säädettyyn oikeuteen saada korvausta, jolla hyvitetään oikeudenhaltijoille niin kutsutusta yksityistä kopiointia koskevasta poikkeuksesta aiheutuvat vahingot.

Yksityisellä kopioinnilla on kantajaan merkittäviä vaikutuksia, jotka johtuvat muun muassa siitä, että sen ohjelmia tallennetaan (verkko)videotallentimilla.

Se vaatii vastaajaa panemaan täytäntöön tyhjen tallennusvälineiden hyvitysmaksun sopimuksen mukaisesti ja jakamaan kyseiset tuotot.

Vastaaja ei voi tällä hetkellä täyttää tätä vaatimusta Saksan tekijänoikeuslain perusteella.

Kantaja on tällä hetkellä suljettu kansallisen tekijänoikeuslainsäädännön mukaisen tyhjen tallennusvälineiden hyvitysmaksun ulkopuolelle.

3. Asiaa koskevat kansalliset oikeussäännöt

a) Kansallisen lainsäädännön kuvaus

Kansallisessa tekijänoikeuslainsäädännössä säädetään niin sanotusta yksityistä kopiointia koskevasta poikkeuksesta.

Säännöksellä rajoitetaan oikeudenhaltijoiden oikeutta kappaleen valmistamiseen ja sallitaan kappaleen valmistaminen tekijänoikeudella suojatusta teoksesta ilman lupaa, kun se tehdään yksityiseen tai henkilökohtaiseen käyttöön.

Poikkeuksen vastineeksi kansallisessa tekijänoikeuslainsäädännössä annetaan oikeudenhaltijoille, joita yksityistä kopiointia koskeva poikkeus koskee, oikeus hyvitykseen. Tällä on tarkoitus korvata oikeudenhaltijoille kappaleen valmistamista koskevien oikeuksien rajoittamisesta aiheutuva vahinko.

Kansallisen tekijänoikeuslainsäädännön mukaan yleisradio-organisaatioilla on yksinoikeus kappaleen valmistamiseen.

Yksityistä kopiointia koskevaa poikkeusta sovelletaan nimenomaisesti yleisradio-organisaatioihin kansallisen lainsäätäjän vaatimusten mukaisesti.

Kansallisen tekijänoikeuslainsäädännön nojalla yleisradio-organisaatioilta on kuitenkin evätty kokonaan oikeus hyvitykseen.

b) Säännöksen sanamuoto

(i) Yksityinen kopiointi

Tekijänoikeuslain (Urheberrechtsgesetz) 53 §:n 1 momentin säännös yksityistä kopiointia koskevasta poikkeuksesta esitetään kyseisen lain 1 osan 6 luvussa ja sen sanamuoto on seuraava:

”Luonnollinen henkilö saa yksityiskäyttöönään valmistaa teoksesta yksittäisiä kappaleita mille tahansa alustalle edellyttäen, ettei niitä kappaleita suoraan tai välillisesti käytetä voiton tavoitteluun ja ettei niitä valmisteta selvästi lainvastaisesti tehdyn tai yleisön saataville saatetun kappaleen perusteella. Henkilö, jolla on oikeus valmistaa kappale, saa valmistuttaa sen myös ulkopuolisella, jos valmistaminen on ilmaista tai jos kyse on paperille tai samankaltaiselle alustalle valmistetuista kappaleista, jotka on tehty käyttämällä mitä tahansa valokuvaustekniikkaa tai muuta menetelmää, jolla on samanlaiset vaikutukset.”

(ii) Oikeus hyvitykseen

Yksityistä kopiointia koskevan poikkeuksen hyvittämiseksi säädetystä tyhjen tallennusvälineiden hyvitysmaksusta säädetään Urheberrechtsgesetzin 54 §:n 1 momentissa seuraavaa:

”Jos teoksen luonteen perusteella voidaan olettaa, että kappaleen valmistaminen on sallittua 53 §:n 1 tai 2 momentin tai 60a–60f §:n nojalla, tekijällä on oikeus kohtuulliseen korvaukseen sellaista tyyppiä olevien laitteiden ja tallennusvälineiden valmistajalta, joita käytetään yksin tai yhdessä muiden laitteiden, tallennusvälineiden tai tarvikkeiden kanssa tällaisten kappaleiden valmistamiseen.”

(iii) Yleisradio-organisaatioiden sulkeminen sopivan hyvityksen ulkopuolelle

Urheberrechtsgesetzin 87 §:n 4 momenttiin sisältyy säännös, jonka mukaan yksityistä kopiointia koskevaa poikkeusta sovelletaan yleisradio-organisaatioiden lähetyksiin mutta jolla samalla jätetään yleisradio-organisaatiot tyhjiin tallennusvälineiden hyvitysmaksun ulkopuolelle. Siinä säädetään seuraavaa:

”10 §:n 1 momenttia ja 1 osan 6 luvun säännöksiä, lukuun ottamatta 47 §:n 2 momentin toista virkettä ja 54 §:n 1 momenttia, sovelletaan soveltuvin osin.”

B. Merkitys asian ratkaisun kannalta

1. Unionin oikeus

a) Direktiivi 2001/29/EY

Yleisradio-organisaatioiden sulkeminen sopivan hyvityksen ulkopuolelle Urheberrechtsgesetzin 87 §:n 4 momentin mukaisesti voi olla vastoin direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 2 kohdan b alakohtaa, luettuna yhdessä sen 2 artiklan e alakohdan kanssa.

Direktiivissä 2001/29/EY säädetään, että kappaleen valmistamista koskevan oikeuden rajoittaminen yksityistä kopiointia koskevan poikkeuksen kaltaisella kansallisella säännöksellä on sallittua vain, jos oikeudenhaltijoille myönnetään sopiva hyvitys.

(i) Yleisradio-organisaatiot oikeudenhaltijoina

Kappaleen valmistamista koskevan yksinoikeuden haltijoille, joita yksityistä kopiointia koskeva poikkeus koskee, on maksettava sopiva hyvitys. Tämä on vahvistettu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä, jonka mukaan direktiivin 2001/29/EY 2 artiklan nojalla oikeudenhaltijoilla on kappaleen valmistamista koskevan yksinoikeuden haltijoina suoraan tai alkuperäisesti oikeus sopivaan hyvitykseen (tuomio 21.10.2010, Padawan, C-467/08, Kok., s. I-10098; tuomio 16.06.2011, C-462/09, Kok., s. I-5349 ja tuomio 9.6.2016, EGEDA, C-470/14, EuZW 2016, 670, 21 kohta).

Direktiivin 2001/29/EY 2 artiklan e alakohdan mukaan yleisradio-organisaatioilla on yksinoikeus kappaleen valmistamiseen. Myös kansallisen

tekijänoikeuslainsäädännön mukaan yleisradio-organisaatiot ovat kappaleen valmistamista koskevan yksinoikeuden haltijoita.

Urheberrechtsgesetzin 87 §:n 4 momentissa ja 53 §:n 1 momentissa rajoitetaan yleisradio-organisaatioiden oikeutta kappaleen valmistamiseen kansallisessa lainsäädännössä säädetyllä yksityistä kopiointia koskevalla poikkeuksella.

(ii) Kansallinen lainsäädäntö ei ole tulosvelvoitteen mukainen

Direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ei säädetä sopivan hyvityksen rajoittamisesta yksittäisten oikeudenhaltijoiden vahingoksi. Direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa pikemminkin asetetaan kansallisille lainsäätäjille tietyn tuloksen saavuttamista koskeva velvollisuus, jonka mukaan kansallisessa tekijänoikeuslainsäädännössä voidaan säätää yksityistä kopiointia koskevasta poikkeuksesta vain, jos kaikille asianomaisille oikeudenhaltijoille taataan sopiva hyvitys (tuomio 9.6.2016, EGEDA, C-470/14, EuZW 2016, 670, 21 kohta).

On epäselvää, onko riidanalainen säännös direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädetyn tulosvelvoitteen mukainen.

(iii) Yleisradio-organisaatioiden jättämiselle sopivan hyvityksen ulkopuolelle ei ole perustetta

Yleisradio-organisaatioiden jättämiselle sopivan hyvityksen ulkopuolelle ei ole nähtävissä mitään perustetta.

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan sopivan hyvityksen rajoittamista yleisradio-organisaatioiden vahingoksi ei voida perustella direktiivin 2001/29/EY johdanto-osan 35 perustelukappaleella.

Johdanto-osan 35 perustelukappaleen mukaan yksittäisten käyttäjien yksittäinen yksityiskäyttö voidaan jättää sopivan hyvityksen ulkopuolelle (tuomio, 21.10.2010, Padawan, C-467/08, Kok. 2010, s. I-10098).

Siinä sallitaan kuitenkin ainoastaan yksittäisen yksityiskäytön vapauttaminen sopivasta hyvityksestä. Tästä ei seuraa mahdollisuutta rajoittaa oikeutta hyvitykseen tiettyjen oikeudenhaltijoiden tai oikeudenhaltijaryhmien vahingoksi.

Rajoitusta ei voida perustella myöskään sillä, että yleisradio-organisaatioilla voi olla oikeus sopivaan hyvitykseen elokuvan tuottajina.

Direktiivin 2001/29/EY 2 artiklan mukaan yleisradio-organisaatioilla voi olla elokuvan tuottajina yksinoikeus kappaleen valmistamiseen niin sanotuissa omatuotannoissa eli itse tuottamissaan televisio-ohjelmissa.

Tästä ei kuitenkaan seuraa, että yleisradio-organisaatioilla ei ole oikeutta sopivaan hyvitykseen kappaleen valmistamista koskevan oikeutensa osalta (tuomio 9.2.2012, Luksan, C-277/10, EuZW 2012, 230, 91 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

Siksi on kyseenalaista, onko yleisradio-organisaatioiden sulkeminen sopivan hyvityksen ulkopuolelle perusteltua unionin oikeuden nojalla.

b) Yhdenvertaisen kohtelun periaate

Yleisradio-organisaatioiden sulkeminen sopivan hyvityksen ulkopuolelle kansallisen tekijänoikeuslainsäädännön perusteella on kyseenalaista myös unionin oikeudessa vahvistetun ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 artiklan mukaisen yhdenvertaisuusperiaatteen kannalta.

Unionin oikeudessa vahvistettu yhdenvertaisuusperiaate kieltää erilaisen kohtelun, joka ei ole objektiivisesti perusteltua.

Yleisradio-organisaatiot asetetaan epäedulliseen asemaan – kaikkiin – muihin oikeudenhaltijoihin nähden. Ne suljetaan kansallisessa tekijänoikeuslainsäädännössä sopivan hyvityksen ulkopuolelle, vaikka niiden oikeutta kappaleen valmistamiseen rajoitetaan yksityistä kopiointia koskevalla poikkeuksella.

Kaikille muille oikeudenhaltijoille myönnetään sopiva hyvitys niiden kappaleen valmistamista koskevan oikeuden rajoittamisesta yksityistä kopiointia koskevalla poikkeuksella.

Niihin ei sovelleta kansallisessa tekijänoikeuslainsäädännössä tällaista poissulkemista.

Tämä saattaa olla unionin lainsäädännön mukaisen yhdenvertaista kohtelua koskevan periaatteen vastaista.

c) Tiedotusvälineiden ja yleisradiotoiminnan vapaus

Yleisradio-organisaatioiden sulkeminen sopivan hyvityksen ulkopuolelle kansallisen tekijänoikeuslainsäädännön mukaisesti saattaa rajoittaa yleisradiotoiminnan vapautta samoista syistä (perusoikeuskirjan 11 artikla).

2. Unionin oikeuden tulkinnan tarve

Asiaa koskevaa unionin oikeutta (edellä 1 kohta) ei ole tulkittu tähän asti siten, että se olisi esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jolla yleisradio-organisaation myötä kokonainen oikeudenhaltijaryhmä suljetaan yleisesti sopivan hyvityksen ulkopuolelle.

a) Tulkinnan tarve kysymyksen 1 osalta

Unionin tuomioistuin on todennut, että direktiivin 2001/29/EY 2 artiklan mukaan oikeudenhaltijoilla on suoraan tai alkuperäisesti oikeus kyseisen direktiivin 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaiseen sopivaan hyvitykseen.

Ratkaisussa ei kuitenkaan lausuta siitä, voiko kansallinen lainsäätäjätulkinta unionin oikeutta siten, että kappaleen valmistamista koskeva oikeus ei vaikuta direktiivin 2001/29/[EY] 2 artiklan mukaisen oikeudenhaltijan lähioikeuden ydinsisältöön, minkä vuoksi sopivan hyvityksen ulkopuolelle sulkeminen on perusteltua. Tätä taustaa vasten katsotaan tarpeelliseksi pyytää tulkitsemaan unionin oikeutta.

b) [Tulkinnan] tarve kysymyksen 2 osalta

Unionin oikeutta on tulkittava myös kysymyksen 2 osalta.

Unionin tuomioistuin on todennut, että jos kyse on teoksesta, johon useilla oikeudenhaltijoilla on kappaleen valmistamista koskeva oikeus, jokaisella oikeudenhaltijalla on oikeus sopivaan hyvitykseen yksityistä kopiointia koskevan poikkeuksen nojalla (tuomio 9.2.2012, Luksan, C-277/10, EuZW 2012, 230, 91 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

Unionin tuomioistuimen ratkaisussa ei kuitenkaan selvennetä, voidaanko yleisradio-organisaatioiden sulkemista kokonaan sopivan hyvityksen ulkopuolelle perustella sillä, että ne voivat olla oikeutettuja sopivaan hyvitykseen myös elokuvan tuottajina. Unionin oikeutta on siksi tulkittava tältä osin.

c) Tulkinnan tarve kysymyksen 3 osalta

Lopuksi unionin oikeutta on tulkittava myös kysymyksen 3 osalta.

Jos kysymykseen 2 vastataan myöntävästi, yleisradio-organisaatioilla on oikeus sopivaan hyvitykseen vain, jos ne toimivat elokuvan tuottajina.

Monet yksityisten yleisradio-organisaatioiden televisio-ohjelmat koostuvat kuitenkin pääasiassa tilaustuotannoista, jotka ulkopuolinen tuotantoyhtiö tuottaa yleisradioyhtiön puolesta, ja lisensseihin perustuvista tuotannoista, jotka yleisradio-organisaatiot hankkivat ulkopuolisilta elokuvan tuottajilta. Kansallisen lainsäädännön mukaan elokuvan tuottajan oikeudet kuuluvat tilaustuotannoissa yleensä tuotantoyhtiöille toimeksisaajina ja lisensseihin perustuvissa tuotannoissa lisenssin antajalle, joten yleisradio-organisaatiot eivät saa ohjelmiinsa elokuvan tuottajan oikeuksia tai saavat niitä vain rajoitetusti. Siksi ne eivät saa elokuvan tuottajina sopivaa hyvitystä suurimmasta osasta ohjelmaansa. Elokuvan tuottajalle tyhjästä tallennusvälineistä suoritettavaa hyvitysmaksua ei kansallisen lainsäädännön nojalla myöskään voida siirtää yleisradio-organisaatioille.

Yleisradio-organisaatiot eivät toimi elokuvan tuottajina varsinkaan radiolähetysoiminnan alalla, eivätkä ne näin ollen saa tyhjästä tallennusvälineistä suoritettavaa hyvitysmaksua.

[--]

Unionin tuomioistuin ei ole vielä ratkaissut, onko tällaisessa tapauksessa perusteltua jättää yleisradio-organisaatiot sopivan hyvityksen ulkopuolelle sen perusteella, että ne toimivat elokuvan tuottajina. Unionin oikeutta on näin ollen tarpeen tulkita tämänkin kysymyksen osalta. [--]

3. Ennakkoratkaisukysymyksen merkitys pääasian kannalta

SEUT 267 artiklan mukainen oikeus esittää ennakkoratkaisupyynnön ja unionin tuomioistuimelta pyydetty tulkinta ovat merkityksellisiä asian ratkaisun kannalta, eivätkä ne ole luonteeltaan hypoteettisia. Ne ovat tiiviissä ja erottamattomassa yhteydessä pääasian oikeudenkäyntiin ja ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen konkreettiseen tilanteeseen (ks. tuomio 27.2.2018, C-64/16, 19 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

Siltä osin kuin kuvatus kaltainen kansallinen säännös on unionin oikeuden ja erityisesti direktiivin 2001/29/EY mukainen, kantajan on hyväksyttävä, että hallinnointisopimuksen täyttäminen tyhjiä tallennusvälineiden hyvitysmaksun osalta on suljettu pois. Pääasiassa nostettu kanne olisi tällöin hylättävä.

Jos edellä kuvatus kaltainen kansallinen säännös on unionin oikeuden ja erityisesti direktiivin 2001/29/EY vastainen, kantaja voi vaatia sopimuksen täyttämistä tyhjiä tallennusvälineiden hyvitysmaksun ja mahdollisen tuoton jakamisen osalta.

Pääasiassa nostettu kanne olisi tällöin hyväksyttävä.

[--]